

**PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
DOTYCZĄCY ZBIOROWEJ MOGIŁY POMORDOWANYCH
W LISTOPADZIE 1939 ROKU ZNAJDUJĄCEJ SIĘ
NA CMENTARZU W KAŻMIERZU**

Autor opracowania:

Konserwator Dziej Sztuki
mgr Katarzyna Michalak

Opracowanie na zlecenie:

Gmina Kaźmierz

Poznań, wrzesień 2015

DZIEŁO KONSERWATORSKIE I DOKUMENTACJA CHRONIONE PRAWEM AUTORSKIM

1. DANE OGÓLNE

1.1. Przedmiot opracowania

Przedmiotem opracowania jest pomnik - zbiorowa mogiła pomordowanych w listopadzie 1939 roku. Pomnik znajduje się na terenie objętym ochroną konserwatorską.

1.2. Podstawa opracowania

Podstawą opracowania jest zlecenie Gminy Kaźmierz z siedzibą przy ul. Szamotulskiej 20 w Kaźmierzu.

1.3. Cel opracowania

Celem opracowania jest opracowanie postępowania konserwatorskiego dotyczącego pomnika.

2. STAN ZACHOWANIA OBIEKTU

Pomnik wykonany jest głównie z lastriko (podesty, ogrodzenie, płyty w kwadratach, słupki i nakrywa głównego założenia z tablicą inskrypcyjną). Marmurowa jest okładzina głównej partii pomnika. Współcześnie wykonana tablica i dekoracja z krzyżem wykonana z czarnego kamienia typu gabra, bazalt. Od frontu pod lastrikową nakrywą głównego założenia wklejona nowa granitowa płyta, po bokach i od tyłu styropian z tynkiem marmurkowym.

Pomnik był wielokrotnie naprawiany i zmieniane czy dodawane były jego elementy. W najgorszym stanie zachowania znajdują się schodkowe podesty, których posadzka wykonana z płytek lastriko jest spękana i pozapadana. Brak odpowiednich spadków powoduje zaleganie wody na jej powierzchni. Lastriko, z którego wykonane są słupki, nakrywy, płyty czy ogrodzenie jest zabrudzone, zaatakowane lokalnie przez mikroorganizmy, a jego powierzchnia jest wypłukana. Elementy te posiadają lokalnie występujące ubytki w formie. Spoiny pomiędzy poszczególnymi elementami są wypłukane. Marmurowa okładzina jest matowa, wtórnie przeszlifowana, z nalotami z zapraw i nieestetyczną spoiną. Wszelkie elementy ze styropianu i tynku marmurkowego są wtórne, nieestetyczne i powinny zostać usunięte.

3. PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej stanu zachowania obiektu przed konserwacją. Szczegółowa dokumentacja fotograficzna powinna być także wykonywana w trakcie konserwacji obiektu. Powinna zawierać wszystkie istotne zmiany stanu zachowania. Każdy etap prac powinien być należycie udokumentowany.

LASTRIKO

1. Usunięcie zabrudzeń powierzchniowych metodą strumieniowo-ścierną.
2. Dezynfekcja powierzchni sztucznego kamienia.
3. Uzupelnienie ubytków zaprawą przygotowaną na bazie cementu portlandzkiego białego barwionego na kolor lokalny sypkimi pigmentami z wypełniaczem - grysem marmurowym o dobranej frakcji.
4. Uzupelnienie szczelin, pęknięć oraz najmniejszych ubytków przy użyciu zaprawy na bazie żywicy epoksydowej z wypełniaczami pozwalającymi imitować lastriko oraz barwionej suchymi pigmentami na kolor lokalny.
5. Ewentualne scalenie kolorystyczne poprzez rozpunktowanie łączeń materiałów.
6. Zabezpieczenie hydrofobowe powierzchni lastriko.
7. W związku z dużym stopniem zniszczenia płytek lastrikowych proponuje się wykonanie nowej posadzki na podestach, na uprzednio przygotowanym podłożu o odpowiednich spadkach.

GŁÓWNE ZAŁOŻENIE POMNIKOWE

1. Oczyszczenie powierzchni marmurowej okładziny poprzez mycie parą wodną pod ciśnieniem, wspomagane chemicznym zmiękczeniem nawarstwień środkiem powierzchniowo-czynnym.
2. Ewentualne lokalne doczyszczenie powierzchni kamienia metodami mechanicznymi, sztyftami z włókna szklanego.
3. Usunięcie tynku marmurkowego z rolki cokołowej.
4. Uzupelnienie ubytków przy użyciu zapraw na bazie żywicy epoksydowej z dostosowanym kolorystycznie oraz frakcją wypełniaczem podbarwianej sypkimi pigmentami na kolor lokalny.
5. Opracowanie powierzchni uzupełnień i kamienia i nadanie im poleru.
6. Zabezpieczenie powierzchni marmuru mikrokrystalicznym woskiem Cosmolloid 80H na gorąco.

7. Konserwacja nakrywy i tyłu z lastriko patrz LASTRIKO.
8. Wykonanie kontynuacji granitowego obramienia pod nakrywą zastępując styropian z tynkiem marmurkowym.
9. Oczyszczenie i wymiana spoinowania we współczesnej dekoracji z czarnego kamienia.
10. Wymiana płyty inskrypcyjnej na nową z analogicznego kamienia z nowym napisem podanym przez inwestora.

4. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Fot. 1 Stan zachowania pomnika przed konserwacją. Widok na główne założenie pomnikowe.

Fot. 2 Tył pomnika. Widoczna okładzina lastriko oraz obramienie ze styropianu pokrytego tynkiem marmurkowym, które należy usunąć.

Fot. 3 Zbliżenie na okładzinę marmurową. Widoczne zabrudzenia z zapraw i nieestetyczne spoiny. Widoczna także współczesna tablica i granitowe obramienie pod nakrywą.

Fot. 4 Zbliżenie na tynk marmurkowy na rolce cokołowej, do usunięcia.

Fot. 5 Zbliżenie na tynk marmurkowy na bokach głównego założenia pomnikowego, do usunięcia.

Fot. 6 Dolne podesty pomnika z okładziną z lastriko. Widoczne silne uszkodzenia płytek i brak jednego poziomu posadzki.

Fot. 7 Trójstopniowy podest przed pomnikiem. Widoczne zabrudzenia i spękania okładziny z płytek z lastriko. Widoczny także brak okładziny jednej z podstopnic.

Fot. 8 Zbliżenie na murek z lastriko. Widoczny ubytek w formie wyprawiony zaprawą cementową.